

Brownistické nebo barrowistické hnutí

Pravděpodobně nikdy v anglické historii nebylo období, kdy by se muži a ženy se zájmem o náboženství nescházeli mimo bohoslužby oficiální církve, aby se výkladem nebo čtením sdíleli o věcech, které se nejvíce dotkly jejich životů. Středověké cechy obchodníků a řemeslníků měly i náboženský charakter a dávali dostatek příležitostí pro bratrské obcování.

Ve dnech Wiclifa se konala setkání v mnohých obcích, na kterých „hlasatelé evangelia“ četli a vysvětloval Písmo. Misionářská setkání augustiniánských mnichů měla prvek spontánnosti, díky nimž byla nekonvenční. Dokonce v době Edwarda VI., kdy byla protestantská věc na vzestupu, najdeme někoho, kdo nebyl plně spokojen a soukromě se setkával za účelem modlitby a čtení. Záznamy rady Privy Council říkají, jak někteří muži z Kentu překročili ústí Temže v Christmastide v roce 1550 a společně s některými z Essexu „*se shromáždili ve věcech Písma v Bockingu*“. Učinili jakýsi druh oddělení se od anglikánské církve, protože přiznali že „*odmítali přijímání po několik let*“. Za vlády královny Marie probíhala tajná shromáždění horlivých reformátorů, na kterých „*byla používána bohoslužební kniha krále Edwarda VI.*“ Ti, kteří nebyli spokojeni s náboženským urovnáním královny Alžběty, neměli daleko, aby si vzali příklad ze separačních schůzek. Ale je pochybné, zda některá z těchto nepravidelných shromáždění byla organizována jako samostatný sbor nebo se vůbec považovala za jako církev úplnou a celou. Jejich oddělení bylo náhodné kvůli potřebám doby a ne bodem programu v jejich platformě nebo principiální záležitosti. Čekali na obrát v přílivu událostí a na přístup Alžběty, a znovu se členové těchto shromáždění uchylovali do svých původních farních kostelů.

Ale když vyšlo najevo, že reforma anglikánské církve nezajde příliš daleko, společnost přátel v Londýně učinila odvážný krok k vytvoření samostatného společenství. O tom se mluvilo v roce 1567 jako o „*Privye Church*“ v Londýně. Spis jejich kazatele „*Richarde Fytze*“ vrhá světlo na jeho cíle a zásady. Tento dokument prohlašuje, že pravá církev našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista má nebo se snaží:

„Za prvé a v neposlední řadě nemít špinavé kanonické právo, ale pouze disciplínu a zcela souhlasnou se stejným nebeským a všemohoucím slovem našeho dobrého Pána Ježíše Krista.“

„Za druhé, aby svátosti sloužily pouze čistě, a celkem podle instituce a dobrého slova Pána Ježíše, bez jakékoli tradice nebo vynálezu člověka.“

„A konečně, nemít špinavé kanonické právo, ale disciplínu pouze a zcela v souhlasu se stejným nebeským a všemohoucím slovem našeho dobrého Pána Ježíše Krista.“

Je zřejmé, že hlavní námitky proti Alžbětinskému náboženskému urovnání se týkaly bránění kázání, nejednoznačné služby přijímání v nové modlitební knize a zachování kanonického práva, zděděného z katolických dob a vynuceného na duchovenstvem místo disciplíny Nového zákona.

Henry Barrowe

Kazatel a jáhen tohoto londýnského kostela zemřel ve vězení a historie tohoto sboru je nejasná. Je možné, že někteří jejích členů se shromáždili na stranu Johna Greenwooda a pomohli založit Separatistickou církev, která se dostala do popředí v Londýně pod vedením Henryho Barroweho (1550–1593), Johna Penryho, Thomase Settleho, Williama Smitha a Francise Johnsona.

Příběh tohoto sboru a jeho utrpení byly často vyprávěny a nebudeme se tím zde zabývat. V pozdější fázi v našem příběhu se s ním setkáme v exilu v Amsterdamu. Prostřednictvím svého pastora, Francise Johnsona, vyvinuli silný vliv na Johna Smytha, na jehož život a práci se bezprostředněji soustředíme.

Krátce jsme hovořili o separatistickém hnutí v Londýně; mezitím byl v Norwichi založen podobný separatistický sbor Roberta Browna (1550–1633) a Roberta Harrisona.

Robert Browne

Browne měl mimořádné literární obdarování. Dobře narozený a dobře vzdělaný, zvedl separatistické hnutí do veřejného povědomí, a to jak svým psaním, tak kázáním. Měl schopnosti jasného a energického anglického stylu. Měl schopnost systematizovat, spolu s dobrou mírou tohoto

neohroženého ducha, kterého všichni průkopníci potřebují. Skutečnost, že se nakonec přizpůsobil a byl držitelem prebendy v anglikánské církvi, přinesla jemu i jeho spisům špatnou pověst mezi jeho starými přáteli. Jeho knihy zbytečně trpěly zanedbáním. Jeho spisy patří vedle těch Penryho kvůli síle jejich literárního výrazu mezi všemi separatistickými brožurami alžbětinských časů.

Jak počet a váha těch, kteří se oddělili od anglikánské církve, vzrůstal, bylo potřeba odlišit je nějakým názvem. Anglikánský farář znal „papežence“, „precisiány“ nebo „puritány“, ale zde byli muži nového řádu a bylo to nutné je nazvat vhodným jménem.

Názvy „anabaptisté“ a „sektáři“ byly po ruce kvůli protivenství, ale když byly volně používány, byly stěží dostatečně přesné. Nakonec se postupně ujaly názvy „Brownisté“ a „Barrowisté“. Browne a Barrowe byli přední literární mistři v této skupině. Ten druhý byl prudký a diskurzivní spisovatel – a není divu, protože psal z vězení – ten první jako první vydal tiskem s jasností principy, na nichž byly postaveny separatistické sbory. Název „Barrowisté“ brzy zanikl, ale ten „Brownisté“ žil dál, protože lépe splňoval jazykovou potřebu. Používáme ho v historickém smyslu. Kdysi to byla přezdívka a jako taková byla oprávněně nesnášena, ale všechno to bodnutí v tomto názvu už dávno zmizelo. Stalo se vhodným symbolem, který indikoval ty, kteří ve dnech Alžběty a Jakuba následovali zásady církevního řízení a řádu tak pečlivě extrahované z knih Nového zákona a stanovené Robertem Brownem.

Prameny

- Walter H. Burgess: *JOHN SMITH THE SE-BAPTIST THOMAS, HELWYS AND THE FIRST BAPTIST CHURCH IN ENGLAND with fresh light upon the Pilgrim Fathers' Church*, tisk Londýn, JAMES CLARKE & CO., 13 & 14 Fleet Street, r. 1911

[Štěpán Křivánek](#)

Článek je součástí [Baptistické encyklopedie](#) a je průběžně doplňován a aktualizován.

Poslední aktualizace 4. 10. 2020